מערך שיעור

היכרות עם גבולות המדינה שלי

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתה ד

ציר מוביל: מחלום להגשמה - מקימים מדינה

רעיון מרכזי: גבולות המדינה מספרים את סיפורה ההיסטורי, והכרתם מחזקת את תחושת השייכות והבנת המושג 'מולדת

נושא: גבולות מדינת ישראל

מיומנויות:

1. אוריינות לשונית: הפקת מידע מביטויים.
2. אוריינות מרחבית: הפקת מידע ממפה, זיהוי תוואי גבול על מפה, איתור מדינות שכנות.

ערכים וסוגיות לדיון:

זיקה לארץ ושייכות - גבולות מגדירים את "הבית המשותף" ומחזקים זהות לאומית.

מדוע חשוב למדינה שיהיו לה גבולות ברורים? כיצד גבול נותן לנו תחושת ביטחון ושייכות?

בין-תחומיות: גאוגרפיה, הסטוריה , אזרחות.

מערך השיעור

פתיחה

מטרה: התלמידים יבינו מהו גבול וכיצד הוא מגדיר מקום.

מה עושים?

1. משחק "תופסת גבולות": המורה פורש/ת חבל על הרצפה במעגל. "זהו הגבול של המגרש שלנו. אפשר לשחק תופסת רק בתוך הגבול".
   - דיון קצר: איך הרגשתם בתוך הגבול? למה חשוב שיהיה גבול? אלו גבולות אתם מכירים (בבית, בבית הספר, במגרש משחקים) ומדוע הם חשובים? (תשובות אפשריות: היו כללים ברורים, ידענו איפה המרחב שלנו).
2. צפייה בתמונות: מקרינים את שקופית 2 - 3 (נספח 1) ושאלים: "מה אתם רואים בתמונות? איפה נתקלתם בגבולות כאלה בחיי היום יום?" דיון על התחושות שהתמונות מעלות.

מה צריך?

חבל/סרט ארוך

מצגת מלווה לשיעור (נספח 1)

למידה פעילה

מטרות: התלמידים יכירו את סוגי הגבולות השונים (טבעיים ומדיניים).

התלמידים יזהו את המדינות השכנות לישראל ואת הגבולות המשותפים.

מה עושים?

1. הסבר על סוגי גבולות (שקופית 4 – 5 נספח 1):
   מהו גבול טבעי: נוצר על ידי הטבע (ים, נהר, הרים) – לדוגמה: הים התיכון.
   גבול מדיני (מעשה ידי אדם): נקבע בהסכמים או לאחר מלחמות – קווים ישרים על המפה.
2. משימה קבוצתית (שקופית 6 - נספח 1): זיהוי גבולות על המפה (נספח 2)
   - משימה 1: אתרו וסמנו את הים התיכון
   - משימה 2: אתרו וסמנו את הגבולות עם מצרים וירדן
   - משימה 3: אתרו וסמנו את הגבולות עם סוריה ולבנון

מה צריך?

מפת ישראל להקרנה

מפת ישראל מודפסות לכל קבוצה

צבעים

דפי עבודה קבוצתיים (נספח 2)

מצגת מלווה לשיעור (נספח 1)

עיבוד וסיכום

מטרה: התלמידים יפנימו את חשיבות הגבולות למדינה, יסכמו את סוגי הגבולות שלמדו, ויחברו את הנלמד לתחושת השייכות האישית והלאומית.

מה עושים?

1. מליאה – סיכום קבוצתי ורפלקציה: כל קבוצה מציגה את המפה המסומנת ומשתפת בתובנותיה לגבי זיהוי הגבולות והמדינות השכנות.
2. דיון מסכם חשיבות הגבולות למדינה:

- "מדוע למדינה חשוב שיהיו גבולות ברורים?" (הדגש על ודאות, ביטחון, שייכות – משקופית 7).
- "איך הגבולות עוזרים לנו להרגיש בטוחים בתוך המדינה?" (לחבר בין תחושת הביטחון האישית לביטחון המדיני).

מה צריך?

מצגת מלווה לשיעור (נספח 1)

להמשך המסע

1. פעילות כתיבה או יצירה קצרה:

בקשו מהתלמידים לכתוב משפט אחד או לצייר ציור קטן שמבטא:

- "מהו גבול עבורי?" (התייחסות ל"מה מסמל הגבול עבורכם"?)
- אפשרות נוספת: "אם הייתי גבול, איזה גבול הייתי וכיצד הייתי מגן/מפריד/מחבר?"

2. בחרו ביטויי אחד וכתבו סיפור קצר או הצגה הממחיש את משמעותו

צירופים וביטויים לשוניים עם המילה גבול

- הִסִּיג גְּבוּל - פלש, פרץ
- לְלֹא גְּבוּל - המון, אין קץ, אינסוף
- עָבַר אֶת גְּבוּל הַטַּעַם הַטּוֹב - הִגְזִים, הִפְרִיז
- עָבַר אֶת הַגְּבוּל - הִגְזִים, הִפְרִיז
- עָבַר כֹּל גְּבוּל - היה מוגזם מאוד, מעבר למה שמקובל וראוי

צידה לדרך (נספחים)

נספח 1 – מצגת מלווה לשיעור

דף עבודה

היכרות עם גבולות המדינה שלי

שמות חברי הקבוצה

_____ _____

_____ _____

_____ _____

חלק א': מזהים את השכנים שלנו

הביטו במפה של מדינת ישראל והשכנות שלה.

רשמו את שמות המדינות איתם יש לנו גבול:

א. _____ ב. _____

ג. _____ ד. _____

האם לישראל יש גם גבול עם ים? אם כן, רשמו את שמו: _____

חלק ב': גבול טבעי או גבול מדיני?

קראו, החליטו וכתבו:

גבול טבעי (נוצר מהטבע) **או** גבול מדיני (מעשה ידי אדם)?

גבול ישראל–מצרים:_____ גבול ישראל–לבנון:_____

גבול ישראל–סוריה:_____ גבול ישראל - ירדן: _____

הים התיכון: _____

חלק ג': חושבים על גבולות!

מדוע חשוב שלמדינת ישראל יהיו גבולות ברורים?

_____

_____

_____

איך גבולות יכולים לעזור לנו להרגיש בטוחים ושייכים?

_____

_____

_____
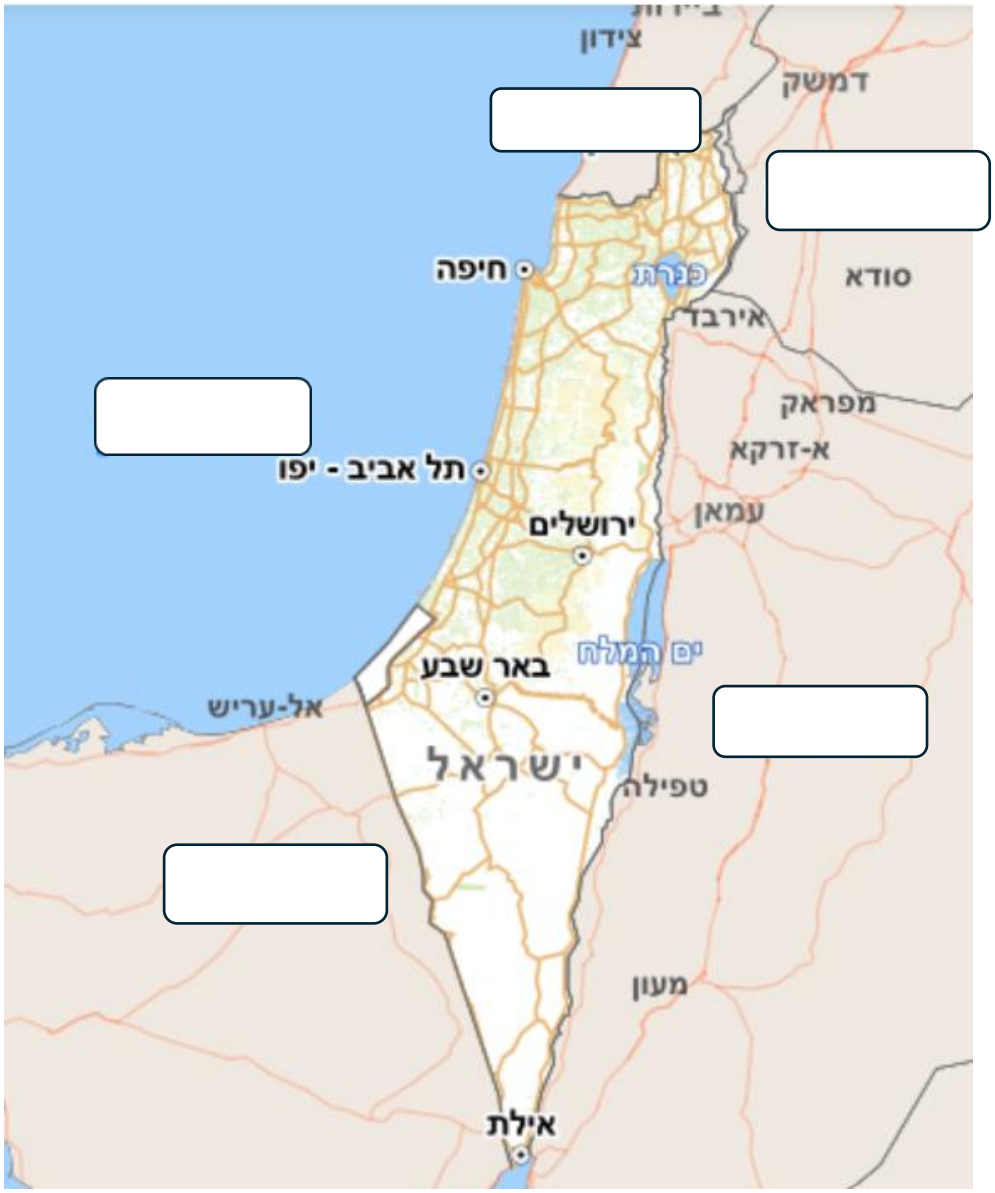
נספח 2 : מפת ישראל (מקור: GOVMAP)